

Rapport

Rapport over een klacht over Nederlandse ambassade in Nairobi (Kenia)

Datum: 03 oktober 2013

Rapportnummer: 2013/137

Bevindingen en beoordeling

Wat is er gebeurd?

Verzoekster was in maart 2011 met haar zeventienjarige zoon op familiebezoek in Kenia. Toen zij het vliegtuig terug wilde nemen vanuit Nairobi naar Brussel werd haar de toegang tot het vliegtuig geweigerd door de Keniase immigratiedienst. Zij was in het gezelschap van haar meerderjarige Somalische zoon. Deze zoon probeerde uit te reizen op het Nederlandse paspoort van zijn jongere broer van zeventien. Verzoekster en haar zoon werden naar de Nederlandse ambassade gebracht, alwaar de immigratiedienst wilde weten of de paspoorten authentiek waren en of zij de rechtmatige houders van de paspoorten waren. Omdat er op basis van een kort onderzoek twijfel bestond over de identiteit van verzoekster gaf de Nederlandse ambassade een verklaring af dat de paspoorten authentiek waren, maar dat verzoekster en de jongeman niet de rechtmatige houders van de documenten waren.

Daarop werd een strafrechtelijk onderzoek gestart in Kenia. Verzoekster werd in detentie gezet en na twee weken op borgtocht vrij gelaten. Zij werd er van verdacht dat zij reisde op een paspoort van een ander en dat zij illegaal in Kenia verbleef. Beide paspoorten werden vernietigd.

In de periode die volgde wendden de zeventienjarige zoon, verzoekster zelf en haar advocaat zich steeds tot de Nederlandse ambassade met de vraag te helpen bij de spoedige terugkeer naar Nederland. Ze benadrukten dat het van groot belang was om de afgegeven verklaring te corrigeren en een noodpaspoort af te geven.

De ambassade vroeg advies aan de beleidsafdeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken hoe met deze situatie om te gaan. De beleidsafdeling liet weten dat allereerst een onderzoek nodig was om de identiteit van verzoekster vast te stellen. Pas daarna kon er een noodpaspoort worden afgegeven. Maar zolang er een strafprocedure liep mocht verzoekster Kenia niet verlaten van de Keniase autoriteiten.

De beleidsafdeling startte een identiteitsonderzoek via de gemeente Amsterdam. In diezelfde periode hield de ambassade een tweede interview met verzoekster om haar identiteit vast te stellen. Uit beide onderzoeken volgde de bevestiging dat verzoekster inderdaad was wie zij zei te zijn, de vrouw van het paspoort.

Dit alles nam de nodige tijd in beslag. Onderhand liep de strafprocedure door. Verzoekster verbleef noodgedwongen in Kenia, terwijl haar andere drie minderjarige kinderen in Nederland door anderen moesten worden opgevangen. Het verblijf in Kenia kostte geld, terwijl haar bijstandsuitkering werd stopgezet.

Er waren een aantal zittingen. Pas op de zitting van 2 september 2011 was de Keniase advocaat in staat om het door de Nederlandse ambassade afgegeven Bewijs van Nederlanderschap van verzoekster aan de officier van justitie in Kenia te overhandigen.

Dit leidde tot onmiddellijke intrekking van de strafzaak. Vervolgens kreeg verzoekster dan ook haar noodpaspoort van de ambassade. Al met al was het zes maanden later voordat verzoekster weer in Nederland was teruggekeerd.

Klacht

Verzoekster klaagt over de lange duur van de identiteitsvaststelling en de verstrekking van een (nood-)paspoort en de inactieve houding hierin van de Nederlandse ambassade in Nairobi. Als gevolg daarvan werd zij onnodig 14 dagen gedetineerd in Kenia en heeft haar terugreis door de tegen verzoekster aanhangig gemaakte strafzaak in Kenia maanden vertraging opgelopen.

Bevindingen

Standpunt verzoekster

1. Verzoekster is twaalf jaar geleden uit Somalië gevlucht en heeft asiel in Nederland gekregen. Sinds enkele jaren heeft zij de Nederlandse nationaliteit. Zij woont met vier van haar zes kinderen in Nederland. Zij spreekt redelijk goed Nederlands. In Kenia wonen haar twee inmiddels meerderjarige zonen met de Somalische nationaliteit. In maart 2011 bezocht zij samen met haar zoon van zeventien haar familie in Kenia. Zij was in het bezit van een visum vo/or Kenia met een geldigheidsduur van drie maanden. Toen zij het vliegtuig terug wilde nemen werd haar door de Keniase autoriteiten de toegang tot het vliegtuig geweigerd. Zij was toen in het gezelschap van een van haar andere zonen uit Kenia. Deze zoon reisde op het Nederlandse paspoort van zijn jongere broer.

2. De Keniase immigratiedienst bracht hen direct naar de Nederlandse ambassade in Nairobi. Daar verzocht de immigratiedienst de ambassade om een verklaring omtrent de echtheid van beide paspoorten en vroeg om te bekijken of verzoekster de rechtmatige houdster van het paspoort was.

De ambassade liet na een kort vraaggesprek met verzoekster en haar zoon diezelfde dag nog de Keniase immigratiedienst schriftelijk het volgende weten:

"...I would like to inform you that the Dutch document (N.o.: nummer en naam) is a genuine document. However the person presented at the embassy is not the rightful owner of the document, and migration may hold on to the document to assist in their investigations. We request that the document be returned to the embassy once the investigations are complete..."

3. Na de ontvangst van deze verklaring werd in Kenia een strafrechtelijk onderzoek tegen verzoekster gestart en kwam zij in detentie terecht. De omstandigheden in de gevangenis waren buitengewoon slecht. De gevangenis was erg vuil en vol. Het eten was minimaal. Daarbij maakte verzoekster zich enorme zorgen over haar kinderen, vooral ook over de minderjarige kinderen in Nederland. Ook had ze dringend medicatie nodig. Haar werd ten laste gelegd dat zij gebruik had gemaakt van een paspoort dat aan een ander toebehoorde en dat zij illegaal in Kenia verbleef. Haar meerderjarige zoon werd niet vervolgd. Na twee weken wist haar Keniase advocaat haar na betaling van een borg vrij te krijgen.

4. Verzoeksters zeventienjarige zoon kwam een dag na de presentatie van zijn moeder bij de ambassade om hulp te vragen. Hij verklaarde dat zijn moeder in hechtenis zat nadat zijn halfbroer buiten hem om geprobeerd had om met zijn paspoort naar Nederland te reizen. Hij wilde een nieuw paspoort en financiële steun. Hij toonde daarbij ook een mailbericht van de behandelaar van zijn moeder van de GGZ in Nederland, met daarbij onder meer het behandelplan. Hij maakt duidelijk dat de situatie nijpend was omdat er nog drie minderjarige kinderen in Nederland afhankelijk zijn van zijn moeder. Bovendien moest hij zelf weer naar school.

5. Op 22 maart 2011 ging deze zoon weer langs bij de ambassade met wederom een medische verklaring van de behandelaar van zijn moeder. Hij had onderdak bij familie gevonden, maar wilde zo spoedig mogelijk samen met zijn moeder terugreizen. Ook vroeg hij of een DNA-test mogelijk uitkomst kon bieden bij de vaststelling van de identiteit van zijn moeder. Tot zijn vertrek in september 2011 heeft deze zoon veelvuldig contact met de ambassade gezocht. Een overzicht van deze contacten is opgenomen in bijlage A.

6. Vanaf 30 maart 2011 heeft ook de Nederlandse advocaat van verzoekster per e-mail en fax diverse keren de ambassade in Nairobi om informatie verzocht over de situatie van zijn cliënte. Steeds heeft hij er daarbij op aangedrongen dat de ambassade al het nodige zou doen om de terugkeer van haar en haar zoon naar Nederland te bewerkstelligen door de afgifte van een noodpaspoort. Hij verzocht daarbij ook uitdrukkelijk de voor de strafprocedure benodigde Verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap van verzoekster met spoed aan haar af te geven. Hij kreeg daarop geen reactie. Een overzicht van alle acties van verzoeksters advocaat zijn in bijlage B opgenomen.

7. Ook verzoekster zelf is na haar vrijlating vele malen bij de ambassade geweest om te vragen om een Verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap voor de strafprocedure en om een noodpaspoort. In een bepaalde periode ging zij in haar wanhoop zelfs dagelijks langs, maar zij kreeg alleen steeds te horen dat zij moest afwachten. Een gedetailleerd overzicht van al deze contacten is opgenomen in bijlage C.

8. Uiteindelijk heeft de ambassade op 7 juli 2011 de Verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap aan verzoekster afgegeven. Verzoekster overhandigde de verklaring aan haar Keniase advocaat en de strafzaak werd op 2 september 2011 ter zitting door de

officier van justitie ingetrokken. Dit blijkt uit het proces verbaal van de zitting, opgemaakt op 7 september 2011.

9. Verzoekster kreeg daarop haar noodpaspoort uitgereikt op de ambassade en kon Kenia verlaten. Dit deed zij samen met haar zoon op 17 september 2011. Al met al is zij ruim zes maanden langer in Kenia geweest dan haar bedoeling was. Hierdoor heeft zij haar kinderen in Nederland lange tijd niet kunnen verzorgen en heeft zij financiële problemen gekregen omdat haar uitkering sinds mei 2011 was stopgezet. Daarbij heeft zij veel kosten moeten maken voor haar advocaat in Kenia.

Op 17 oktober 2011 ontving de advocaat van verzoekster het complete dossier van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Omdat verzoekster niet tevreden is met de ongegrondverklaring van de in juni 2011 ingediende klacht over het lakse optreden van de ambassade diende zij via haar advocaat uiteindelijk een verzoek in bij de Nationale ombudsman om onderzoek.

Visie minister van Buitenlandse Zaken.

In reactie op de opening van het onderzoek van de Nationale ombudsman en de daarin specifiek gestelde vragen reageerde de minister van Buitenlandse Zaken kort samengevat als volgt:

Over de situatie

1. De immigratiedienst van Kenia had verzoekster en haar zoon gepresenteerd bij de Nederlandse ambassade in Nairobi met het verzoek zowel een verklaring af te leggen over hun identiteit als over de authenticiteit van hun paspoorten.

Dit gebeurde nadat verzoekster op 7 maart 2011 bij uitreis op het vliegveld was aangehouden door de Keniase immigratiedienst op verdenking van facilitatie en identiteitsfraude. Zij wilde met een jongen naar Nederland reizen en werd er van verdacht voor de jongen een paspoort te gebruiken van een andere persoon. Ook dacht men dat verzoekster niet degene was die zij stelde te zijn.

2. Bij het ambassadepersoneel ontstond tijdens het interview met verzoekster gereede twijfel over haar identiteit omdat ze vragen niet correct kon beantwoorden. Daarbij kwam dat "zij wel op de paspoortfoto leek, maar niet heel erg". Daarnaast vergrootte haar aanhouding wegens facilitatie deze twijfel.

De ambassade gaf daarop een verklaring af dat de paspoorten authentiek waren maar de gepresenteerde personen niet de rechtmatige houders van de paspoorten waren.

3. Op 8 maart 2011 kwam de zeventienjarige zoon naar de ambassade en verklaarde dat verzoekster zijn moeder was en dat zijn halfbroer buiten hem om had geprobeerd om op

zijn paspoort naar Nederland te reizen. Hij verzocht om nieuwe paspoorten. Op 6 april 2011 diende verzoekster officieel een aanvraag in voor een noodpaspoort en leverde zij de benodigde pasfoto's in. Verzoekster draagt altijd een hoofddoek, dit deed zij ook op de pasfoto.

4. De ambassade vroeg vervolgens advies aan de beleidsafdeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag. De beleidsafdeling liet de ambassade weten dat verzoekster alleen in aanmerking zou komen voor een noodpaspoort aangezien ze in het Register Paspoortsignaleringen was opgenomen. Alleen als de Keniase autoriteiten daar geen bezwaar tegen hadden kon het document worden afgegeven. Ook liet zij weten dat de aanvraag om een nieuw reisdocument moest worden aangehouden omdat eerst de identiteit van verzoekster moest worden nagezien.

De beleidsafdeling deed daartoe navraag bij de gemeente T. waar verzoekster haar paspoort had verkregen. De beleidsafdeling liet de ambassade ook weten dat verzoekster alleen een noodpaspoort kon krijgen als de Keniase autoriteiten daar geen bezwaar tegen hadden, omdat ze in het register Paspoort signaleringen was opgenomen.

5. Omdat de pasfoto's niet voldeden aan de vereisten (vanwege de hoofddoek werd herkenning bemoeilijkt) moest verzoekster nieuwe foto's laten maken. Zij leverde die op 4 mei 2011 in. Ze kreeg die dag een tweede interview op de ambassade om haar identiteit vast te stellen. Haar antwoorden kwamen overeen met de gegevens uit de basisadministratie. De pasfoto's werden doorgestuurd naar de beleidsafdeling. De beleidsafdeling stuurde de foto's op 19 mei 2011 voor nader onderzoek door naar het team Identiteits/documentsfraude van de gemeente Amsterdam. Deze liet op 24 mei weten dat verzoekster de persoon op de pasfoto's is. Op 30 mei 2011 volgde het officiële rapport. In bijlage D. is een gedetailleerd overzicht opgenomen van alle acties en contacten, die de ambassade en de beleidsafdeling vervolgens nog hebben gehad over deze kwestie.

6. Op 5 juli 2011 werd de Verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap aan verzoekster op de ambassade uitgereikt. Op 21 juli 2011 werd de strafzaak gehouden en kon verzoeksters advocaat de Verklaring inbrengen. Hij stelde voor de zaak te seponeren. De rechter deed op 2 september 2011 uitspraak. De uitspraak werd op 7 september 2011 ondertekend. En nadat verzoekster op 8 september 2011 het verslag van de zitting op de ambassade heeft getoond, wordt haar op 14 september 2011 het noodpaspoort uitgereikt, aldus de minister.

Bij deze brief van de minister waren 24 bijlagen gevoegd.

Over de klachten

1. De minister verklaarde zowel de klacht van verzoekster over de lange duur van de identiteitsvaststelling als van de afgifte van het noodpaspoort ongegrond.

Hij stelde zich daarbij op het standpunt dat het wat betreft de identiteitsvaststelling tot de verantwoordelijkheid van verzoekster zelf behoorde om haar daadwerkelijke identiteit te bewijzen. De paspoortaanvraag van 5 april 2011 vormde de aanleiding een onderzoek naar haar identiteit te starten. Dit onderzoek werd op 25 mei 2011 afgerond.

Om die reden kon niet worden gezegd dat dit onderzoek lang heeft geduurd.

2. Wat betreft de verstrekking van het noodpaspoort merkte de minister op dat daartoe eerst verzoeksters identiteit moest worden vastgesteld. Dat was op 25 mei 2011 rond. De afgifte kon echter niet eerder plaatsvinden dan nadat er uitspraak was gedaan in de strafzaak in Kenia. Zou het paspoort eerder zijn verstrekt dan zou verzoekster het land eerder hebben kunnen verlaten en zich aan de rechtszaak kunnen onttrekken. Op 8 september 2011 toonde verzoekster aan dat de strafzaak was geseponeerd. Kort daarop, op 14 september 2011, is toen aan haar en haar zoon een noodpaspoort verstrekt. Om die reden kan ook op dit punt niet worden gezegd dat er niet is gehandeld door de ambassade, aldus de minister.

3. De minister verklaarde de klacht dat de ambassade (en de beleidsafdeling van het ministerie van Buitenlands Zaken) een inactieve houding had aangenomen wel gegrond.

Hij gaf daarbij aan dat zowel de ambassade als de beleidsafdeling hem niet hebben kunnen uitleggen waarom de verklaring omtrent het Nederlanderschap van verzoekster niet automatisch aan haar kon worden uitgereikt als logisch gevolg van de uitkomst van het onderzoek naar haar identiteit, zoals dat op 25 mei 2011 werd afgerond. Het was duidelijk dat verzoekster deze verklaring nodig had voor het lopende strafonderzoek in Kenia. De minister erkent dat verzoekster, haar zoon en haar advocaat herhaaldelijk duidelijk om afgifte van deze verklaring hebben gevraagd.

Ook is niet duidelijk geworden waarom de ambassade akkoord voor de afgifte verzocht aan de beleidsafdeling van het ministerie in Den Haag, terwijl in het handboek bedrijfsvoering BZ is opgenomen dat iedere consulaire medewerker bevoegd is een dergelijke verklaring af te geven aan personen die het Nederlanderschap bezitten.

4. De minister verbond hier de volgende conclusie aan: "Nu de afgifte van het noodpaspoort in direct verband stond met de uitspraak van de rechter, leg ik een verband met de vaststelling van de identiteit van verzoekster. en de afgifte van de Verklaring omtrent het feit van het Nederlanderschap. Was deze Verklaring op 25 mei 2011 aan verzoekster afgegeven, dan zou het wellicht zo zijn geweest dat de rechter zich eerder had kunnen uitspreken over de verdenking van de identiteitsfraude. Was verzoekster eerder vrijgesproken, dan had het noodpaspoort eerder aan haar kunnen worden uitgereikt en had zij eerder naar Nederland kunnen terugreizen. Op basis hiervan acht ik uw klacht over de inactieve houding van de ambassade (en de beleidsafdeling) gegrond."

5. De minister liet in reactie op de klacht van verzoekster dat door toedoen van de ambassade er maanden vertraging optrad in de strafzaak nog weten, dat hij bereid is haar tegemoet te komen in de door haar in de periode van 7 juni 2011 tot 21 juli 2011 gemaakte kosten. Hij kan namelijk niet verklaren waarom de Verklaring omtrent het Nederlanderschap pas op 5 juli 2011 aan verzoekster werd uitgereikt, terwijl ze hem nodig had gehad voor de zitting van 7 juni 2011 en de identiteit al op 25 mei was vastgesteld. De volgende zitting is dan pas weer op 21 juli 2011, volgens de informatie van de minister.

6. Ook legde de minister in zijn reactie uit dat het afnemen van vingerafdrukken om de identiteit van verzoekster vast te stellen geen optie was. De ambassade beschikt sinds 2009 over een vingerafdrukapparaat voor het afnemen van vingerafdrukken ten behoeve van het Nederlandse paspoort. Dit apparaat kan niet worden gebruikt voor het vaststellen van de identiteit van een persoon. De ambassade beschikt ook niet over een gekwalificeerde medewerker die een dergelijk onderzoek zou kunnen afnemen. Voor een ander doel dan voor het paspoort mag de ambassade geen vingerafdrukken afnemen gezien de wet bescherming persoonsgegevens.

Nadere reactie van advocaat op reactie minister

1. In reactie op de brief van de minister liet de advocaat nog het volgende weten. Hij kan zich vinden in de feitelijke weergave van wat zich heeft afgespeeld. Hij mist daarin echter wel de erkenning dat de verklaring die op 7 maart 2011 aan de Keniase immigratiedienst is verstrekt onjuist was. Deze verklaring dat verzoekster niet de rechtmatige houdster was van het betreffende paspoort heeft er toe bijgedragen dat een strafrechtelijk onderzoek werd gestart. Deze verklaring, die stellig was van toon en niet gebaseerd was op een zorgvuldig onderzoek, was onjuist. De advocaat geeft aan dat niet te begrijpen valt waarom de vaststelling van de identiteit vervolgens zolang heeft geduurd. Hoewel de minister had aangegeven dat het afnemen van vingerafdrukken om technische redenen niet mogelijk was herhaalde de advocaat zijn argumenten waarom hij meende dat de vaststelling van de identiteit sneller had gekund. De zoon kon over de identiteit van zijn moeder verklaren. Ook was over verzoekster uit de asiel-procedure in Nederland voldoende materiaal voor handen om snel haar ware identiteit vast te stellen. Ook DNA-onderzoek of vingerafdrukkenonderzoek had soelaas kunnen bieden.

2. De advocaat benadrukt nogmaals dat een eerdere afgifte van positieve verklaring van de ambassade over de Nederlandse identiteit van verzoekster zonder meer had geleid tot eerdere vrijlating uit detentie en afronding van het strafrechtelijk onderzoek.

Hij deelt de mening van de minister dat niet met zekerheid kan worden gesteld dat met de verklaring detentie had kunnen worden voorkomen.

Wat er verder uit de stukken blijkt

De verklaringen van verzoekster en de minister komen op een aantal punten niet overeen. Daarom worden aan de hand van de stukken uit het klachtdossier en de stukken uit de strafzaak in Kenia een aantal belangrijke feiten hier nog even op een rij gezet.

De tenlastelegging:

De officier van justitie in Kenia heeft verzoekster gebruik van een valse identiteit en illegaal verblijf in Kenia ten laste gelegd:

Zittingen in Kenia:

Deze hadden plaats 9 maart 2011, 1 april 2011, 21 april 2011, 7 juni 2011, 6 juli 2011 (uitgesteld), 21 juli 2011 (Verklaring is overgelegd door officier aan rechtbank), 2 september 2011 (officier trekt de zaak in waarna op 7 september 2011 de schriftelijke bevestiging volgt).

Verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap

De Verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap werd op 5 juli 2011 door de ambassade aan verzoekster uitgereikt. Verzoekster heeft deze naar haar Keniase advocaat gebracht. Deze bracht hem ter zitting van 21 juli 2011 in. Waarna op 2 september 2011 de officier de aanklacht intrekt.

Beoordeling

Het vereiste van professionaliteit houdt in dat de overheid er voor zorgt dat haar medewerkers volgens hun professionele normen werken. De burger mag van hen bijzondere deskundigheid verwachten. Dit houdt in dat de burger die in een benarde situatie is komen te verkeren mede door toedoen van deze overheid, een snel en adequaat optreden mag verwachten, in het bijzonder in de situatie waarin deze burger voor de oplossing geheel afhankelijk is van deze zelfde overheid.

Hoewel de klacht van verzoekster uit te splitsen valt in verschillende onderdelen is de Nationale ombudsman van oordeel dat het hier gaat om de vraag of de Nederlandse ambassade (al dan niet in samenwerking met de beleidsafdeling van het ministerie) in haar gehele optreden op een professionele manier is omgegaan met de situatie van verzoekster en haar minderjarige zoon.

De Nationale ombudsman stelt vast dat verzoekster zelf een belangrijk aandeel heeft gehad in het ontstaan van de situatie. Zij had niet met haar meerderjarige zoon op het Nederlandse paspoort van haar minderjarige zoon moeten gaan reizen. Dit maakte immers dat de Keniase immigratiedienst twijfelde aan haar identiteit en haar de toegang tot het vliegtuig weigerde. De achtergrond van deze mogelijke wanhoopsdaad van deze moeder die op andere wijze er niet in slaagde zich te herenigen met haar zonen uit Kenia is in de

beoordeling van de klacht door de ambassade niet betrokken. Dit zal de Nationale ombudsman in deze beoordeling ook niet doen.

Uit het onderzoek is gebleken dat de ambassade na een kort en niet erg zorgvuldig onderzoek direct op 7 maart 2011 een duidelijke schriftelijke mededeling deed aan de Keniase immigratiedienst.

Ze verklaarde dat de paspoorten authentiek waren, maar dat de personen niet de rechtmatige houders van deze documenten waren. Voor de Somalische zoon was dit een juiste conclusie. Over verzoekster, wel een Nederlands staatsburger, werd hiermee onjuiste informatie afgegeven die leidde tot de start van een strafrechtelijk onderzoek. Zij kwam in detentie terecht en werd na twee weken op borgtocht vrijgelaten. Het strafrechtelijk onderzoek liep door tot 2 september 2011. Pas toen werd de strafzaak ingetrokken door de officier van justitie ter zitting nadat de Nederlandse ambassade schriftelijk had verklaard dat verzoekster de Nederlandse nationaliteit had.

De Nationale ombudsman begrijpt dat het voor de ambassade niet gemakkelijk was om direct goed te reageren op het verzoek van de Keniase immigratiedienst om verzoeksters identiteit vast te stellen. Het feit dat ze met haar Somalische zoon Kenia wilde verlaten met het paspoort van haar Nederlandse zoon wekt niet direct vertrouwen.

Echter het afgeven van een zo'n duidelijke verklaring aan de Keniase autoriteiten dat zij niet de rechtmatige houdster was van haar paspoort, was onvoldoende onderbouwd.

Zij sprak immers redelijk goed Nederlands en leek wel op de pasfoto ("maar niet heel erg"). Het had daarom meer voor de hand gelegen dat er nader onderzoek was verricht alvorens een verklaring af te geven die grote consequenties had voor verzoekster waaronder een mogelijke strafvervolging wegens identiteitsfraude en illegaal verblijf.

De Nationale ombudsman kan niet begrijpen dat vervolgens het personeel niet eerder en actiever de problematische situatie waarin verzoekster was komen te verkeren heeft proberen op te lossen.

Na 7 maart 2011 kwam er immers van diverse kanten informatie bij de ambassade binnen waaruit bleek dat de afgegeven verklaring onjuist was. Zo gaf de zoon van verzoekster de dag daarna al informatie over zijn moeder. De advocaat van verzoekster gaf vanaf 30 maart 2011 diverse keren informatie en deed suggesties hoe de identiteit van verzoekster snel en eenvoudig was vast te stellen. Verzoekster had in Nederland immers een asielprocedure en een naturalisatieprocedure doorlopen.

Daarbij verzocht de advocaat van verzoekster vanuit Nederland tot driemaal toe de verklaring van 7 maart 2011 te herroepen, maar kreeg daarop geen reactie. Daarnaast lagen er verklaringen van de behandelende artsen van de GGZ in Nederland over de psychische problematiek van verzoekster. Ook gaf verzoekster zelf allerlei informatie en

toonde haar oude identiteitsbewijs aan de ambassade. Het herroepen van de afgegeven verklaring is blijkens het onderzoek op geen enkel moment overwogen.

Dan had het op zijn minst voor de hand gelegen verzoekster behulpzaam te zijn bij het voortvarend afgeven van een Verklaring omtrent het bezit van het Nederlandschap aan verzoekster, zodat ze deze in de strafzaak kon inbrengen. Dat daarvoor zekerheid nodig was over de ware identiteit van verzoekster is duidelijk. Dat onderzoek hiernaar enige tijd vergde kan de Nationale ombudsman ook begrijpen. Maar dat men pas in actie komt na een formele aanvraag van verzoekster op 6 april 2011, terwijl verzoeksters zoon al op 8 maart 2011 om hulp vroeg bij het oplossen van het probleem is in deze situatie waarin de ambassade zelf een aandeel had in het ontstaan ervan, niet goed te begrijpen.

Dat het vervolgens tot 6 juli 2011 duurt voordat deze Verklaring door de ambassade wordt afgegeven aan verzoekster is naar het oordeel van de Nationale ombudsman veel te lang en valt niet goed te rechtvaardigen. Ook niet als men daar in betrekt dat verzoekster zelf wel mede debet was aan het ontstaan van deze situatie.

Daarbij komt nog dat, zoals de minister ook zelf terecht aangeeft, iedere ambassademedewerker bevoegd is tot het afgeven van een Verklaring omtrent het bezit van het Nederlandschap. In plaats van zelf te beslissen is de ambassade steeds advies en toestemming aan de beleidsafdeling in Den Haag gaan vragen voor de verschillende handelingen. De beleidsafdeling reageerde daarop niet erg snel en adequaat en zag vooral ook overal problemen in.

Al met al is de Nationale ombudsman van oordeel dat in dit geval niet is gehandeld conform het vereiste van professionaliteit doordat onvoldoende voortvarend en actief naar een oplossing is gezocht.

De Nationale ombudsman heeft met instemming vernomen dat de minister van Buitenlandse Zaken een zekere bereidheid toont om verzoekster tegemoet te komen in de kosten die zij van april tot juli 2011 heeft gemaakt, maar is van oordeel dat dit gebaar gezien de omvang van het nadeel dat verzoekster hiervan heeft ondervonden ruimer moet zijn. Hij ziet daarom aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Nederlandse ambassade in Nairobi (Kenia) is gegrond wegens het in strijd handelen met het vereiste van professionaliteit.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennisgenomen dat de minister wel bereid is tot enige tegemoetkoming van verzoekster.

Aanbeveling

Verzoekt de minister van Buitenlandse Zaken om zijn aanbod om verzoekster tegemoet te komen in de kosten uit te breiden over een langere periode en daarin ook de immateriële schade te betrekken.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 12 juli 2012 met bijlage:

Klachtbrief aan ministerie van BZ van 15 juni 2012;

Reactie BZ op klacht van 22 juli 2012;

In formatieverzoek van advocaat verzoekster aan Ambassade van 23 mei 2012;

Diverse e-mailberichten;

Diverse afschriften van documenten i.v.m. vaststelling identiteit;

Reactie van de minister van BZ op opening onderzoek van 21 juni 2013;

Reactie van de advocaat van verzoekster op bericht van 21 juni 2013;

Nadere reactie van advocaat van verzoekster van 25 juni 2013.

Bijlagen:

Contacten en acties zoon B.

8 maart 2011, eerste contact. Wil hulp. Moeder zit vast, heeft geen geld en geen paspoort.

22 maart 2011 gaat weer langs. Heeft zijn moeder nog niet gezien. Verzoekt weer om paspoort en papieren zodat zijn moeder vrij kan komen.

20 mei 2011 ontvangt hij een e-mail dat pasfoto van zijn moeder niet goed is. Hij laat haar nieuwe pasfoto's brengen.

Samen met moeder nog vele malen langs geweest, zie onder C.

Contacten en acties advocaat

op 30 maart 2011 verzoekt Nederlandse advocaat van verzoekster om uitleg over situatie. Waarom is paspoort ongeldig gemaakt?

op 19 april 2011 een fax naar de ambassade met het verzoek om het noodpaspoort, - dat inmiddels wel was toegezegd- per omgaande af te geven, en niet de uitspraak te wachten van de strafzitting die op 7 juni 2011 plaats zou vinden. Tevens verzocht hij uitdrukkelijk om een verklaring van de ambassade dat verzoekster de Nederlandse nationaliteit heeft. Ook hierop bleef een reactie van de ambassade uit. De advocaat vernam via verzoekster wel dat het onderzoek naar de vaststelling van haar identiteit was vertraagd wegens het ontbreken van goed gelijkende foto's van h

23 mei 2011 bij de ambassade nogmaals verzocht om een verklaring over de nationaliteit en de identiteit van verzoekster in verband met het lopende strafrechtelijk onderzoek. Hij dong aan op een dactyloscopisch onderzoek, in de hoop dat daarmee de identiteit snel kon worden vastgesteld. De vraag werd door de ambassade doorgespeeld naar de beleidsafdeling in Den Haag.

Op 6 juni 2011 herhaalde de advocaat van verzoekster zijn vraag om hem een verklaring toe te sturen over de identiteit en de nationaliteit van verzoekster in verband met de strafzitting van 7 juni 2011.

op 15 juni 2011 diende verzoeksters advocaat een klacht in bij de ambassade wegens het niet tijdig reageren op de Op 6 juli 2011 verzocht de advocaat de ambassade in ieder geval voor de strafzitting van 7 juli 2011 de eerder afgegeven verklaring van 7 maart 2011 te herzien.

Op 6 juli 2011 stuurt advocaat opnieuw een mail met verzoek snel tot afgifte Verklaring over te gaan i.v.m. zitting 21 juli 2011

Op 14 juli 2011 ontvangt advocaat bericht dat de verklaring is afgegeven aan verzoekster

Op 22 juli 2011 ontvangt advocaat bericht op klachten, alle klachten zijn ongegrond verklaard

Op 16 september 2011 ontvangt advocaat bericht dat noodpaspoort is afgegeven

Op 20 september 2011 ontvangt advocaat alle stukken van BZ over deze zaak

Contacten en acties verzoekster

Op 6 april 2011 doet verzoekster formeel een aanvraag voor een noodpaspoort, zij legt desgevraagd pasfoto's over.

Op 4 mei 2011 was verzoekster op de ambassade om nadere vragen te beantwoorden. Ze toont daar dan haar inmiddels verlopen ID-kaart in de hoop dat dit bij zou dragen aan de vaststelling van haar identiteit. Ook legde ze nogmaals uit dat ze echt een verklaring nodig heeft over haar nationaliteit voor de zitting van 7 juni 2011.

Op 30 mei 2011 gaat verzoekster langs de ambassade met hetzelfde verzoek. Er komt geen antwoord.

Op 24 juni 2011 ging verzoekster ook weer langs om te vertellen dat als de verklaring er niet is de zittingsdatum van 7 juli 2011 weer wordt uitgesteld.

Op 28 juni 2011 gaan verzoekster en haar zoon weer langs bij de ambassade om de verklaring te krijgen. Ze gaan in die periode zeer frequent langs

Op 5 juli 2011 ontvangt verzoekster haar Verklaring omtrent het Nederlanderschap

Op 8 september 2011 gaat verzoekster langs bij de ambassade met het bewijs dat de strafzaak op 2 september 2011 is geseponeerd (verklaring is van 9 september 2011)

Op 16 september 2011 ontvangt verzoekster haar noodpaspoort

D. Contacten en acties ambassade/beleidsafdeling

Nog inscannen